

Betänkandet SOU 2010:29 En ny förvaltningslag

(dnr Ju2010/3874/L6)

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) har tagit del av utredningen och har i huvudsak ingenting att erinra mot förslaget. IAF önskar dock framföra följande synpunkter.

Förvaltningslagen i förhållande till arbetslöshetsförsäkringen

IAF är tillsynsmyndighet för arbetslöshetsförsäkringen, ett område där huvuddelen av ärendehantering handhas av arbetslöshetskassorna. Ett av IAF:s tydliga uppdrag är att verka för rättssäkerheten inom området.

En väsentlig del av det som inom EU betecknas som socialförsäkring utgörs av arbetslöshetsförsäkringen och hanteras i Sverige av privaträttsliga organ, nämligen arbetslöshetskassorna. Dessa utför sin ärendehandläggning med stöd av delegerad myndighetsutövning. Arbetslöshetskassorna handlägger även en mängd andra ärenden utöver ansökan om arbetslöshetsersättning, såsom beslut om ersättningsnivåer i ärenden hos försäkringskassan mm.

IAF konstaterar att det tydligt framgår av förslaget att inte heller den nya förvaltningslagen är tillämplig på privaträttsliga organ med delegerad myndighetsutövning.

En lagreglering med liknande innehåll skulle, enligt IAF:s uppfattning, kunna fylla en viktig rättssäkerhetsfunktion för enskilda när det gäller just arbetslöshetskassornas hantering av ärenden om arbetslöshetsersättning. Som exempel kan nämnas att ca 300 000 personer ansökt om arbetslöshetsersättning 2009 (uppskattad siffra från IAF och arbetslöshetskassorna). Dessa berörs således av bristen på regler om väckande av ett ärende, handläggning, handläggningstider, kommunikering av beslut, hur beslut fattas mm. Verksamheten omfattade ca 19 miljarder kronor för 2009.

Den grundläggande rättssäkerhetsgaranti som genom förslaget till ny förvaltningslag erbjuds den enskilde medborgaren hos förvaltningsmyndigheterna bör därför gälla även hos arbetslöshetskassorna, lämpligen genom en anpassning av lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor samt tillhörande förordning.

Mot den bakgrunden anser IAF att frågan om att införa liknande reglering i den speciallagstiftning som gäller på arbetslöshetsförsäkringens område bör utredas närmare. Ett tydligare regelverk på området ger även IAF bättre förutsättningar att utöva den tillsyn som ingår i myndighetens uppdrag.

Statens frivilliga skadereglering

3 § i författningsförslaget med innebörden att endast speciallag ska kunna göra undantag från förvaltningslagen får konsekvenser för det rubricerade området.

En viktig del av IAF:s uppdrag består av att på delegering från Justitiekanslern behandla skadeståndsanspråk i vissa fall (JK dnr 3714-04-40). Delegeringen har lämnats till IAF med stöd av förordningen (1995:1301) om handläggning av skadeståndsanspråk mot staten. Aktuell förordning innehåller ett överklagandeförbud (15 § i förordningen).

Enligt lagförslagets övergångsbestämmelser (punkt 2) har en avvikande föreskrift som har beslutats av regeringen och som gäller vid lagens ikraftträdande företräde framför lagen även efter ikraftträdandet. Möjligheten enligt 11 § författningsförslaget att överklaga ett avslagsbeslut på en framställan om avgörande av ett ärende sätts därmed ur spel i och med att ett överklagande ska ske i samma ordning som gäller för överklagande av ärendet i sak (skadeståndsanspråket).

Lagförslagets övergångsbestämmelser punkt 2 ger inte heller svar på om förordningsförbudet mot överklagande fortsatt ska ha företräde framför lagförslagets bestämmelser om rätt till överklagande (35–47 §§) vid en redaktionell ändring i förordningen som t.ex. går ut på att 15 § endast byter paragrafnummer.

I detta ärende har generaldirektör Anne-Marie Qvarfort beslutat efter föredragning av myndighetsjurist Elisabet Permvall. I ärendets slutliga beredning har chefsjuristen tillika enhetschefen Lars Seger, enhetscheferna Kristian Persson och Gunilla Wandemo samt försäkringsjuristen Kerstin M Claesson deltagit.

Anne-Marie Qvarfort

Elisabet Permvall